

skolegangen i 8., 9. og 10. klasser samt i realafdelinger kan gennemføres på kostskoler, fortrinsvis beregnet for børn fra steder, hvor sådanne klasser ikke er oprettet.

Om begrundelsen for indførelse af en 2-årig forbedrings-skole henvises til bemærkningerne til § 19.

Reglen i § 2, stk. 3, om muligheden for at etablere børnehaveklasse findes også i den danske folkeskolelov. Børnehaveklasse har vist sig at have meget gavnlige virkninger i Grønland, hvor behovet for at bibringe børnene den fornødne modenhed og især visse dansk kundskaber inden skolegangens begyndelse er meget stort.

Det er hensigten alene at oprette 1-årige børnehaveklasse, idet adgangen til at forlange sådanne klasser oprettet er begrænset til den kreds af forældre, hvis børn det følgende år vil kunne optages i vedkommende skoles 1. hovedskoleklasse.

Man skal henlede opmærksomheden på, at Grønlands Landsråd og Den grønlandske Lærereforening har lagt stor vægt på oprettelse af børnehaveklasse, og at landsrådet i sin ordinære samling i efteråret 1965 har foreslået bestemmelsen i forslaget § 2, stk. 3, formuleret således, at staten har pligt til at oprette børnehaveklasse i byerne. Uden for byerne skulle oprettelsen af børnehaveklasse dog forudsætte tilstedeværelsen af de fornødne lokaler og kvalificerede lærerkræfter.

Under hensyn til, at en sådan formulering af bestemmelsen i givet fald vil kunne betyde, at man i byerne måtte se sig nødsaget til at drive disse klasser under uegnede lokaleforhold og/eller med ukvalificerede lærerkræfter, har man efter forhandling med Undervisningsministeriet ment, at oprettelsen af børnehaveklasse bør begrænses som anført i nærværende forslag.

Det tilføjes, at de nærmere regler om oprettelse af børnehaveklasse samt om disses indretning og virksomhed vil blive gennemført efter forhandling med Undervisningsministeriet.

Til § 3.

Bestemmelsen svarer stort set til § 2, stk. 2, i den danske folkeskolelov, idet dog etablering af undervisning efter bestemmelsens stk. 2, der f. eks. også omfatter specialundervisning af børn med manglende dansk kundskaber, kræver skoledirektionens godkendelse.

Man har fundet det rimeligt at foreslå denne begrænsning i adgangen til oprettelse af specialundervisning i Grønland.

Til § 4.

Bestemmelsen må sammenholdes med forslaget § 16 vedrørende deling af eleverne fra begyndelsen

af 6. skoleår i 1. eller 2. linie. Bestemmelsen indebærer, at elever fra udstederne for en stor del fra 6. skoleår må flytte til byerne for at fortsætte skolegangen på kostskolebasis.

En sådan centralisering af skolegangen vil dog kun gradvis kunne gennemføres, idet der ikke forefindes elevhjem og skolebygninger i tilstrækkeligt omfang til ordningens øjeblikkelige gennemførelse, jfr. herved forslaget § 55.

Man har været klar over, at en sådan regel, hvorefter udstedsbørnene for en stor del nødsages til at fraflytte deres hjem i 12-13 års alderen, måske vil vække en vis modstand hos enkelte forældre. Det er imidlertid atter her uddannelsesmæssige hensyn, der har gjort sig gældende, idet man finder det særdeles ønskeligt at sikre, at udstedsbørnene har mulighed for at afslutte skolegangen med ligeså gode skolekundskaber som bybørnene. Erfaringerne har vist, at „tabte generationer“, d. v. s. sådanne, der har modtaget ringere skolegang end andre, møder store vanskeligheder, specielt når de kommer til byerne. Det skal i denne forbindelse nævnes, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at udbygge skolerne ved selve udstederne således, at undervisningen ved udstederne kan blive ligeså effektiv som i byerne, idet dette ikke vil være stømmende med den befolkningskoncentration i byerne og deraf følgende mindre investeringer på udstederne, som både de grønlandske politikere og myndighederne tilsigter. En udbygning af udstedsskolerne ville tilmed være meget kostbar, og man ville næppe kunne forvente at få det fornødne antal lærere ansat.

Der vil naturligvis i intet tilfælde blive tale om, at et barn mod forældrenes ønske tvangsanbringes på en bys elevhjem. Hvis forældrene ikke ønsker deres barn optaget i byskolen, må konsekvensen blive, at barnet indtil undervisningspligtens ophør forbliver i udstedsskolens 5. klasse. — Landsrådet har enstemmigt tiltrådt bestemmelsen.

Til § 5.

Bestemmelsen svarer stort set til § 5 i den danske folkeskolelov. Uagtet det ikke er nævnt i bestemmelsen, bør skoleplanen såvidt muligt indeholde oplysninger om antallet af klasser og klassetrin (årgangsdeling) ved hver enkelt skole.

Det bemærkes, at det ikke er fundet rigtigt at overføre bestemmelsen i den danske lovs § 5, stk. 2, om beboernes vidtgående medbestemmelsesret i form af afstemninger ved nedlæggelse af en skole, fordi myndighederne i Grønland som led i den tidligere nævnte befolkningskoncentration må have en videre adgang til nedlæggelse af skoler end i det